

Ministererklæring om tilpasning til klimaendringer

De nordiske lands miljøvernministere har vært samlet til møte i Longyearbyen, Svalbard. Ministrene er blitt orientert om arbeider som er gjort for å kartlegge sårbarhet og mulige effekter av klimaendringer i Arktis og utredninger om hva klimaendringer kan bety for naturforvaltningen i Norden.

Miljøvernministrene uttrykker stor bekymring for den globale klimautviklingen, og understreker at de nordiske land vil arbeide for en mer offensiv klimapolitikk, både nasjonalt og internasjonalt, for å gjøre det mulig å redusere de globale utslippene av klimagasser i tråd med Klimakonvensjonens langsiktige mål. Alle de nordiske landene vil oppfylle sine Kyotoforpliktelser. Internasjonalt vil landene arbeide aktivt for å få på plass nye utslippsforpliktelser etter 2012 og et regime under Klimakonvensjonen som også omfatter alle store utslippsland og som kan sikre betydelige reduksjoner i de globale klimagassutslipp.

Selv med vesentlige utslippsreduksjoner er klimaendringer som følge av økt konsentrasjon av klimagasser i atmosfæren uunngåelig. Vi ser endringer i klimaet allerede i dag og de dramatiske effektene på det arktiske miljøet er særlig tydelige. Forskning viser at klimaet vil endre seg enda mer i de neste 100 år, også selv om vi får redusert utslippene av klimagasser. Klimaendringene vil kunne arte seg forskjellig i de nordiske landene og vi vil kunne oppleve forskjeller mellom landsdeler i de enkelte land. En fellesnevner vil være ekstremvær som sterkere vinder og kraftigere nedbør, høyere gjennomsnittstemperaturer og endringer i havnivået. I enkelte områder kan tørke være en konsekvens. Klimaendringene vil ha konsekvenser for natur og økosystemer, for menneskenes livsgrunnlag, for bygninger og samfunnets infrastrukturer.

Miljøvernministrene understreker at det nå haster at landene starter å tilpasse seg effektene som følger av disse endringene for å minimere skadene. Dette innebærer at landene må gjennomføre forskning for å skaffe mer kunnskap om mulig klimaendringer og effekter av disse på natur og samfunn. Videre må landene kartlegge sårbarhet for klimaendringer og utarbeide og gjennomføre strategier for tilpasninger. Det vises i denne forbindelse også til at landene gjennom FNs klimakonvensjon har forpliktet seg til å utarbeide strategier og gjennomføre tiltak for tilpasning til klimaendringer. Det vises også til vedtak fra FNs konvensjon om biologisk mangfold hvor landene er oppfordret til å integrere hensynet til biomangfold i relevante strategier for klimaendringer.

Miljøvernministrene har gjennom sitt Miljøhandlingsprogram 2005 - 2008 satt som særlige mål å bedre kunnskapen om effektene av klimaendringer på havmiljøet og om klimaendringenes betydning for natur- og kulturmiljø i Norden.

Miljøvernministrene vil selv arbeide med å skaffe bedre kunnskap om forventede effekter av klimaendringer, kartlegge sårbarhet og treffe tiltak innenfor sine ansvarsområder. De erfaringene man allerede har i Norden med å utarbeide nasjonale tilpasningsstrategier, viser at kjennskap til egen sektors sårbarhet for klimaendringer er vesentlig for planlegging og gjennomføring av tiltak. Vi vil samarbeide om nordiske tiltak der dette er hensiktsmessig og viser i denne forbindelse til utredningen ”Nordisk Naturforvaltning i et ændret Klima” som ble gjennomført i 2004/2005 i regi av Nordisk Ministerråd. Miljøvernministrene vil følge opp utredningens anbefalinger i sin nasjonale forvaltning. Som oppfølging av NoNaKlim vil det bl.a. vurderes videre nordisk samarbeid om utvikling av relevante indikatorer og erfaringsutveksling vedrørende for eksempel spredning av arter.

Miljøvernministrene konstaterer at effekter av klimaendringer berører mange samfunnsområder og involverer flere sektormyndigheter på alle nivåer. De enkelte sektormyndighetene vil måtte ta ansvar for utredninger og tiltak innen sine egne ansvarsområder. Miljøvernministrene vil, sammen med andre ministre og ut fra nasjonale ansvarsforhold, ha en viktig rolle i arbeidet med å fremskaffe og formidle kunnskap om klimaendringer, tilpasning, planlegging og gjennomføring av tiltak både i egen sektor og på tvers av sektorer og land.

Miljøvernministrene vil støtte utenriksministrene for å løfte arbeidet med klima og tilpasningsstrategier høyt på agendaen for det videre arbeidet i Arktisk Råd, som bl.a. omfatter oppfølging på Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) fra 2004 og den etterfølgende politiske erklæring fra møtet i Reykjavik november 2004. Fra høsten 2006 og de neste 6 år vil Arktisk Råd bli ledet av 3 nordiske land (N, DK, S). Med en slik lang planleggingshorisont ser miljøvernministrene det som en spesiell utfordring å sikre god koordinering mellom klimaarbeidet under Arktisk Råd og det øvrige nordiske arbeidet med tilpasningsstrategier. Miljøvernministrene vil især legge vekt på at naturens tilpasning til fremtidige klimaendringer blir et særlig fokusområde for det nordiske samarbeidet. Nordisk Ministerråd understreker betydningen av samarbeidet med klimatilpasninger med de øvrige regionale organisasjoner (Arktisk Råd, Barentsrådet, Østersjørådet).

De nordiske lands miljøvernministre ser behov for å øke fokuset på arbeidet med tilpasninger til klimaendringer, som supplement til det viktige arbeidet med å redusere utslippene av klimagasser. Det må arbeides nasjonalt, både i miljøvernsektoren og i andre sektorer. Vi ser også at de nordiske land, tross forskjeller, står overfor mange like utfordringer når det gjelder arbeidet med tilpasninger til klimaendringer. Norge skal høsten 2006, som oppfølging av sitt formannskapsprogram, arrangere en nordisk Lokal Agenda 21-konferanse hvor klimaendringer og tilpasninger vil være blant temaene som tas opp. Miljøvernministrene vil utveksle kunnskap og erfaringer fra de nasjonale arbeidene med tilpasningsstrategier. Videre vil vi gjennomføre felles utredninger og tiltak der dette best kan skje i et samarbeid mellom landene. Det vil nå bli satt i gang en utredning om hvilke konsekvenser en global oppvarming på 2 grader vil ha for Norden, med vurderinger av sårbarhet, effekter og tilpasninger til klimaendringer. Miljøvernministrene vil blant annet på bakgrunn av dette arbeidet vurdere behovet for ytterligere utredninger og felles tiltak.